

УДК

АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Лядова Ю. О., канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, Україна

Анотація — Подано узагальнення основних здобутків розвитку аудиту в державному секторі. Систематизовано проблеми законодавчого та організаційно-управлінського характеру. Узагальнено перспективи розвитку аудиту з метою посилення фінансового управління в державному секторі.

Ключові слова — аудит, державний сектор, фінансовий контроль, фінансове управління.

Ефективне фінансове управління в державному секторі є невід’ємною умовою стабільності національної економіки та підґрунтям розвитку економічного потенціалу країни. Побудова новітньої та ефективної системи фінансового управління в державному секторі вимагає реформування значної кількості її складових. Розвиток бухгалтерського обліку та фінансового контролю в цьому аспекті є домінуючими напрямками забезпечення ефективності фінансового управління та підвищення якості надання державних послуг, згідно вимог Європейського Співтовариства.

Фінансовий контроль в державному секторі представлений такими компонентами:

державний внутрішній фінансовий контроль (здійснюється розпорядниками бюджетних коштів та підрозділами внутрішнього аудиту в бюджетних установах);

державний фінансовий контроль (здійснюється Державною аудиторською службою України);

державний (незалежний) зовнішній фінансовий контроль (здійснюється Рахунковою палатою України).

Важливо відмітити, що всі представлені компоненти фінансового контролю поєднує дієвий та вкрай важливий інструмент контролю – аудит.

Аудит в державному секторі, на відміну від традиційного контролю (ревізії, перевірки тощо), передбачає проведення ряду заходів, що забезпечують цільове, ефективне використання державних коштів і майна і як наслідок сприяють підвищенню якості надання державних послуг. Не зважаючи на те, що в ході аудиту можуть вирішуватися різні завдання, застосовуватися спеціальні методики та стандарти, кінцева його мета в державному секторі є універсальною.

Нажаль, в супереч численним здобуткам в частині розвитку аудиту в державному секторі (згідно [1] впровадження внутрішнього аудиту в бюджетних установах; згідно [2] реорганізація Державної фінансової інспекції у Держаудитслужбу та як наслідок уніфікація аудиту; згідно [3] розширення повноважень Рахункової палати в частині проведення фінансових аудитів та аудитів ефективності відповідно до міжнародних стандартів тощо), залишається ряд проблем, які потребують негайного розв’язання. Серед проблем законодавчого характеру можна виділити недостатній розвиток правового поля, необхідність унормування понятійного апарату, застосування методики максимально наближеної до міжнародних стандартів та практики ЄС. Разом з цим залишається необхідним уніфікація діяльності стосовно обміну інформацією між контролюючими органами в ході здійснення аудиту (проблеми організаційно-управлінського характеру).

Для вирішення означених та ряду інших проблем, Урядом схвалено Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки [4], відповідно до якої в перспективі розвиток наступних напрямків здійснення аудиту в державному секторі:

1) внутрішнього аудиту – посилення ефективності, що передбачає для підрозділів внутрішнього аудиту – підвищення незалежності, а для внутрішніх аудиторів – підвищення кваліфікації;

2) державного фінансового аудиту – вдосконалення Держаудитслужбою інформаційного, організаційного та методологічного забезпечення аудиту, розвиток діючих та впровадження нових напрямів аудиту, згідно стандартів та кращого практичного досвіду ЄС;

3) фінансового аудиту та аудитів ефективності – визначення підходів до проведення фінансових аудитів виконання державного бюджету Рахунковою палатою та удосконалення методології аудиту відповідно до міжнародних стандартів.

Ще одним документом на шляху побудови ефективної системи фінансового управління в державному секторі стала Концепція реалізації державної політики у сфері реформування державного фінансового контролю до 2020 року [5]. Реалізація цього документу якраз має на меті розвиток аудиту як складової державного фінансового контролю, що здійснюється Держаудитслужбою. Перш за все, це стосується розробки нормативно-методологічного забезпечення та стандартизації державного фінансового аудиту.

Важливо зазначити, що на меті Уряд ставить впровадження нових видів і форм аудиту, відповідно цього визначення об'єктів аудиту та реалізацію пілотних проектів. На сьогодні Держаудитслужбою здійснюється державний фінансовий аудит за видами: аудит виконання бюджетних програм, аудит місцевих бюджетів, аудит діяльності суб'єктів господарювання. Планується проведення таких аудитів: ІТ-

аудит, аудит коштів ЄС, аудит інвестиційних проектів тощо. Запроваджені та перспективні види аудиту потребують досконалої методології, гармонізації з міжнародними стандартами та доступу до залучення технічної допомоги міжнародних фахівців.

В результаті проведеного дослідження було виділено основні здобутки розвитку аудиту в державному секторі, узагальнено проблеми та намічено напрями вирішення проблемних питань і перспективи розвитку аудиту як інструменту забезпечення фінансового управління в державному секторі в сучасних економічних умовах.

Список використаної літератури

1. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 травня 2005 р. № 158-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-p>
2. Про утворення Державної аудиторської служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 868 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-p>
3. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII - ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
4. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 8.02.2017 р. № 142-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249797370>
5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 310-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-p>

Автор

Лядова Юлія Олександрівна, доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (uliia.liadova@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 28 січня 2019 року.

Опубліковано в авторській редакції.